

Jak pomoci filmové výchově

Filmové výchově se konečně začíná blýskat na lepší časy! Chystá se první učebnice doplněná bohatou on-line podporou, Metodika

audiovizuální výchovy pro učitele a lektory, Oborová mapa filmové a audiovizuální výchovy a otevření studijního programu na FAMU.

Jaké kroky je potřeba udělat?

- zřídit či vybrat **organizaci pro rozvoj filmové výchovy** s dostatečnými pravomocemi, financemi a know-how
- **snížit bariéry, které školám brání výuku zavést** (kvalifikace pedagogů, učebnice, hodinová dotace aj.)
- rozšířit **možnosti budoucích a stávajících pedagogů získat potřebnou kvalifikaci** ve studijních programech na vysokých školách i v kurzech DVPP
- přizpůsobit cílené **dotační nástroje Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** a navýšit dotační nástroje **Ministerstva kultury** pro oblast filmové výchovy
- zajistit **neziskovým organizacím důstojné podmínky** pro jejich profesionální práci

Pro pedagogy a další zájemce o filmovou výchovu

Jak zavést filmovou výchovu ve vaší škole?

- Určete filmové výchově konkrétní **místo ve školním vzdělávacím programu** (případná finanční podpora v rámci Šablon).
- Určete **podobu výuky** (nákladné investice nejsou nutností – postačí i běžně dostupné technologie, využijte předpřipravené pedagogické materiály).
- Efektivně využijte možností **sebevzdělávání** (kurzy pro pedagogy, tutoringy, pomoc zkušenějších pedagogů, oborové weby).
- Spolupracujte s **odborníky z praxe** (organizace a jednotlivci – lektori, filmaři – jako hosté ve výuce, místní kina a nabídka vhodných filmů z portálu filmvychova.cz).
- **Nezapomínejte**, že filmové dílo je interpretačně otevřené a cílem praktické výuky není dokonalý výsledek, ale především proces vzniku.

Kde najít vhodné rádce a spolupracovníky?

- **Oborová mapa filmové a audiovizuální výchovy v ČR** – oborovamapafav.cz
- **webové stránky Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu** – filmvychova.cz

Autoři fotografií: Barbora Doleželová (CinEd), Alexandra Forejtová Lipovská (Free Cinema), Jiří Hruška (Jazykové gymnázium P. Tigrida), Viktória Rampal Dzurenko (CinEd)
 © Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu, z. s., Praha, 2022
 Tato publikace vznikla jako součást projektu Posílení oboru filmová/audiovizuální výchova v ČR, který je realizován v rámci Programu Kultura financovaného z Fondů EHP 2014–2021. Společně pro konkurenceschopnou Evropu
www.fondyehp.cz/kultura
www.filmvychova.cz/posileni-oboru-Evropa

Lepší scénář pro filmovou výchovu

Co je filmová výchova?

Filmová a audiovizuální výchova je učení o filmu. Již více než deset let může být vyučována na **základních školách a gymnáziích**. Děti prací s filmem praktikují také jako multimediální tvorbu na některých **základních uměleckých školách**. S filmovou výchovou je možné se setkat **i mimo školu** v kroužcích a workshopech, na filmovém festivalu, ve filmovém klubu a jinde. Organizovaní i nezávislí filmoví amatéři mohou svá díla přihlašovat do sítě festivalů neprofesionální filmové tvorby.

Filmová výchova je čím dál důležitější. Přibližuje školní výuku **stylu života nastupující generace**, která si svou každodennost bez audiovizuálních obsahů a technologií už nedokáže představit. Filmová výchova má přitom potenciál dítě a mladého člověka **kultivovat**, rozvíjí všechny takzvané **klíčové kompetence** žáků a studentů, specificky pak také **kreativitu a kulturní kapitál**, prohlubuje **kritické myšlení i toleranci** k názorům druhých. Filmová výchova efektivně připravuje pro povolání v mnoha oborech současnosti i budoucnosti a lze ji účelně propojovat s dalšími obory a předměty.

Jak se o filmu učí v zahraničí: 4 příklady

01

Francie

Má vypracovanou oborovou národní strategii výuky a funguje zde mnoho organizací na poli filmové výchovy. Některé děti se s filmovou výchovou setkají už v mateřské škole. Na základních i středních školách je součástí mediální výchovy a důležitou pozici má v hodinách mateřského jazyka. Díky výrazné podpoře státu se s ní francouzští žáci seznamují často i v prostředí kina.

03

Dánsko

Velkou roli zde hraje státní Dánský filmový institut, který podporuje filmovou výchovu ekonomicky i koordinačně. Institut vyvinul velkorysou metodickou a obsahovou podporu výuky o filmu na portálu *filmcentralen.dk* včetně rozsáhlé knihovny filmů do škol.

02

Velká Británie

Na počátku britského obratu v audiovizuálním vzdělávání stála politická iniciativa z přelomu tisíciletí, díky které vznikly učebnice, metodické materiály, ale také dlouhodobá koncepce rozvoje oboru. Koordinátorem a iniciátorem filmové výchovy se na celostátní úrovni stal Britský filmový institut prostřednictvím svých vlastních aktivit, regionálních centrál a projektu *Into Film*, jehož web obsahuje tisíce pedagogických zdrojů, ukázek i celých filmů pro školy.

04

Slovinsko

Vláda schválila v roce 2018 národní strategii výuky filmové výchovy. Komplexní dokument řeší podobu výuky na různých úrovních škol včetně mateřských a věnuje se i praktickým otázkám organizace, koordinace, finanční nákladnosti a udržitelnosti aktivit.

Filmová výchova v České republice

V letech 2009–2010 byla filmová výchova integrována do **Rámcových vzdělávacích programů**. Učitelé mohou o audiovizuální učít v povinně volitelných či nepovinných předmětech. Filmová výchova se vyučuje jako samostatný předmět nebo jako součást jiného předmětu. Někdy si na výuku učitel troufne sám, jindy přizve na pomoc odborníka. Děti a mladí se učí o filmu teoreticky i prakticky, často se přístupy kombinují. Podle výzkumů* **počet škol, na kterých se o filmu vyučuje, roste**. Filmová výchova se dnes učí na 18 % gymnázií a 4 % základních škol a na dalších 17 % gymnázií a 10 % základních škol by výuku chtěli zavést, ale nemohou. Zástupci těchto škol vidí hlavní **překážky v nedostatku kvalifikovaných pedagogů, času, vybavení, peněz, učebnic a pomůcek**.

Filmová výchova stojí **na pomezí dvou rezortů – školství a kultury** a tato pozice se ukazuje být nevýhodná. Trvajícím překážkou rozvoje je **absence centrální organizace**, která by převzala odpovědnost za komplexní rozvoj oboru a měla dostatek pravomocí v obou resortech. V roce 2017 vznikla **Asociace pro filmovou a audiovizuální výchovu, z. s. (AsFAV)**, která sdružuje filmové pedagogy, lektory

i organizace a rozvoji oboru pomáhá mimo jiné prostřednictvím portálu *filmvychova.cz*. Ani ta ovšem nemůže bez oficiálního mandátu a dostatku finančních prostředků roli hlavního oborového koordinátora zastávat.

*Mapování vzdělávacího oboru filmová/audiovizuální výchova na českých základních školách a gymnáziích 2021/22
<https://www.filmvychova.cz/pruzkum-na-ceskych-skolach/>.